

הרשות המחוקקת – הכנסת

תפקידי הכנסת :

א'. הכנסת **מייצגת** את אזרחי המדינה . הכנסת מאפשרת לממש את העיקרון של שלטון העם. האזרחים בוחרים בבחירות בנציגים לכנסת - חברי כנסת, שתפקידם לשקף את רצון האזרחים במדינה.

ב'. רשות **מחוקקת** . הכנסת ממונה על חקיקת החוקים של המדינה שמחייבים את כל האזרחים והרשויות.

ג'. רשות **מכוננת**. הכנסת ממונה על חקיקת חוקי היסוד והיא אמורה לכונן חוקה לישראל.

ד'. הכנסת **בוחרת** בנשיא המדינה ובמבקר המדינה, נציגות בוועדות למינוי שופטים, הרבנות הראשית.

ה'. הכנסת **מפקחת**. הכנסת מפקחת ומבקרת את עבודת שתי הרשויות האחרות – הרשות המבצעת – הממשלה, והרשות השופטת (חקיקה, תקציב, הצבעת אמון או אי אמון, מבקר המדינה).

סיעות הכנסת ופעילותן

הכנסת מורכבת מסיעות.

- נציגי רשימה (מפלגה) שעברה את אחוז החסימה.
- נציגי הממשלה והתומכים בה - קואליציה .
- נציגים שאינם שותפים לממשלה ומתנגדים לה – אופוזיציה.

משמעת סיעתית

הרכב חברי הכנסת מייצג את הפלורליזם בחברה הישראלית ומשקף את יחסי הכוחות של המפלגות השונות . כל חבר כנסת נשבע למלא את תפקידו, והוא מחויב להישמע לסיעתו ולהצביע בהתאם להחלטת סיעתו, גם אם אינו מסכים לעמדת סיעתו בהצבעה. חבר כנסת שמתנגד למשמעת הסיעתית יכול לפרוש מסיעתו ולהקים סיעה חדשה עם חברי כנסת אחרים, או להצטרף לסיעה אחרת, או להקים סיעת יחיד.

המשמעת הסיעתית מגבירה את היציבות של מערכת השלטון בישראל. התפקוד התקין של ממשלה מתאפשר באמצעות משמעת סיעתית, המחייבת תמיכה בהצבעות על ההצעות. אם כל חבר בסיעת הקואליציה התומכת בממשלה יצביע בהתאם לשיקול דעתו האישי, הממשלה עלולה ליפול לעתים קרובות.

מליאת הכנסת ועבודת הכנסת

עבודת הכנסת מתבצעת ע"י חברי הכנסת במליאה ובוועדות .

מליאת הכנסת: לכנסת יש אולם ישיבות מרכזי (מליאה) ובו מתקיימות הישיבות של הכנסת. במליאה משתתפים חברי הכנסת. הם דנים בהצעות לסדר היום, הצעות חוקים או בהצנעת אי אמון בממשלה.

וועדות הכנסת: כל סיעה בכנסת שולחת נציג מטעמה לוועדות השונות, חברי הכנסת דנים בפרטי פרטים של הצעת החוק. ניתן לזמן לישיבות אלו מומחים שייעצו לחברי הכנסת בנושאים שונים. בוועדות הכנסת נוכחות גם סיעות האופוזיציה וגם סיעות הקואליציה.

הבדל בין העבודה במליאת הכנסת לבין העבודה בוועדות הכנסת:

— בדיונים במליאה כל חברי הכנסת רשאים להשתתף, ואילו בדיונים בוועדות רק חברי הוועדה רשאים להשתתף.

— במליאה דנים כמעט בכל עניין, ואילו בוועדות דנים רק בנושאים שבתחום העיסוק של הוועדה.

— דיוני המליאה פתוחים לקהל הרחב ואילו דיוני הוועדות סגורים בדרך כלל לקהל (למעט מוזמנים).

— הוועדות יכולות לזמן מומחים להעיד בפניהן, ואילו בדיוני המליאה רשאים להשתתף רק חברי הכנסת

(ומוזמנים רמי מעלה).

— הדיונים בוועדות מקצועיים יותר מאשר הדיונים במליאה.

יש הסבורים כי עבודת חברי הכנסת בוועדות עדיפה על פני המליאה :

א'. במליאה אין אפשרות להיעזר במומחים ובנציגי ציבור, בניגוד לוועדות

ב'. במליאת הכנסת הדיון חשוף לתקשורת, ולא פעם הוא פחות ענייני ומכוון ליצירת דעת קהל אוהדת.

ג'. הדיונים במליאה מגבילים את האפשרות של שיתוף פעולה בין חברי הסיעות השונות, כיוון שכל

צד רוצה להבליט את ייחודו, והדיון במליאה הופך להיות יותר פוליטי ופחות מקצועי מהדיון בוועדה.

אופוזיציה

סיעות בכנסת המתנגדות למדיניות הממשלה.

תפקיד האופוזיציה: 1) לבקר את השלטון ואף ולפקח על פעולותיו,

2) להציג אלטרנטיבה לדרכה של הממשלה.

3) לייצג בפרלמנט את עמדותיו של המיעוט שלא זכה לייצוג בשלטון,

4) לשמור על האינטרסים של הציבור שבחר בה.